

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoP/21/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416218964
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4416218964.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Malíkovej a členiek senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Sone Vackovej, vo veci starostlivosti o maloleté deti: H. H., nar. XX. XX. XXXX a U. I. H.ová, nar. XX. XX. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, deti rodičov: matka: D. M. H.ová U., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XXX/XX J. U., zastúpená: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., za JUDr. Tatiana Timoranská, advokát, Podzámska 32 Nové Zámky a otec: M. N. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom E. XXX/XX J. U., t.č. Y. XX Y., o úpravu práv a povinností rodičov voči maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky (ďalej „súd prvej inštancie“) zo dňa 27. januára 2020 č.k. 7P/330/2016-430 (ďalej „rozsudok súdu prvej inštancie“), takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti určenia výšky vyživovacej povinnosti otca, v časti zročného výživného a v časti náhrady trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zveril maloleté deti H. a U. I. H. do osobnej starostlivosti matky od 01. 01. 2016, pričom obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok. Otca zaviazal prispievať na výživu maloletého H. a sumou 300 eur mesačne a na výživu maloletej U. I. sumou 250 eur mesačne vždy do 15-teho dňa toho-ktorého mesiaca vopred k rukám matky, počnúc od 01. 01. 2016. Zročné výživné na maloletého H. a za obdobie od 01. 01. 2016 do 03. 08. 2018 v sume 5 337,50 eura zaviazal otca splácať po 200 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok, počnúc od právoplatnosti rozsudku. Zročné výživné na maloletú U. I. za obdobie od 01.01.2016 do 03. 08. 2018 v sume 3 787,50 eura zaviazal otca splácať po 150 eur mesačne spolu s bežným výživným až do vyrovnania pod stratou výhody splátok, počnúc od právoplatnosti rozsudku. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. Za preukázaný mal skutkový stav, z ktorého zistil, že matka maloletých detí sa podaným návrhom domáhala úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva. Rodičia maloletých detí nežijú spolu od decembra 2015. Od tej doby sa o deti osobne stará matka, otec na ich výživu prispel v roku 2016 v mesiaci január v sume 150 eur, február 150 eur, marec 200 eur, apríl 100 eur, máj 300 eur, júl 200 eur, august 200 eur, október 400 eur, november 200 eur a december 400 eur. V roku 2017 prispel na maloleté deti v mesiaci január sumou 200 eur, február 200 eur, marec 400 eur, apríl 300 eur, máj 300 eur, jún 300 eur, august 400 eur, september 250 eur, október 250 eur, november 325 eur a december 300 eur. V roku 2018 prispel na výživu maloletých detí na čas do rozvodu manželstva za obdobie od januára 2018 do júla 2018 po 300 eur mesačne na obe deti. Spolu otec detí zaplatil v roku 2016 na výživu detí sumou 2 300 eur, v roku 2017 sumou 3 225 eur a v roku 2018 sumou 2 400 eur.

1.2. V priebehu konania bolo rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 11. 07. 2018 č.k. 16P/17/2017-91 manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené, maloleté deti boli na čas po rozvode

zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný prispievať na ich výživu sumou 250 eur na maloletého H.a a sumou 200 eur na maloletú U. I.. Zároveň súd prvej inštancie upravil aj styk otca s maloletými deťmi na čas po rozvode manželstva. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 26. 06. 2019 č.k. 5CoP/47/2018-252 odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti výživného na maloleté deti tak, že otca zaviazal prispievať na výživu mal. H.a sumou 300 eur mesačne a na maloletú U. I. sumou 250 eur mesačne a zároveň zročné výživné za čas od 04. 08. 2018 do 30. 06. 2019 povolil otcovi splácať v mesačných splátkach. Rozsudok o rozvode manželstva a zverení maloletých detí matke na čas po rozvode manželstva nadobudol právoplatnosť dňa 03. 08. 2018 a v časti výživného a zročného výživného nadobudol právoplatnosť dňa 07. 08. 2019.

1.3. Po právnej stránke napadnutý rozsudok odôvodnil ustanoveniami § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 5, § 75 ods. 1 Zákona číslo 36/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov, ďalej len „zákon o rodine“.

1.4. Pri určení výživného vychádzal z dôkazov v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania vo veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod č.k. 16P/17/2017. U otca vychádzal z priemerného čistého mesačného zárobku otca vo výške 3 097,54 eura a matky vo výške 697,50 eura, ktorý príjem sa od 01. 01. 2016 výrazne nezmenil. Konštatoval, že pri akceptovaní zásady rovnakej životnej úrovne rodičov a ich detí, ako aj skutočnosti, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, súd dospel k záveru, že vzhľadom na vek maloletých detí a ich odôvodnené potreby školské, biologické, športové, kultúrne a iné sú tieto sumy výživného adekvátne osobným a zárobkovým možnostiam a schopnostiam otca, pričom po ich zaplatení zostane otcovi dostatok finančných prostriedkov na uspokojovanie jeho životných nákladov a regeneráciu vlastnej pracovnej sily. Súd ďalej poukazuje aj na to, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov.

1.5. Určením výživného od 01. 01. 2016 vznikol otcovi nedoplatok na výživnom u maloletého H.a za obdobie od 01. 01. 2016 do 03. 08. 2018 (od tejto doby už otec platí výživné v zmysle rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 16P/17/2017 - 91 zo dňa 11. 07. 2018 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 5CoP/47/2018 - 252 zo dňa 26.06.2019) v sume 5 337,50 eura, t.j. určením výživného v sume 300 eur mesačne od 01. 01. 2016 by mal otec zaplatiť na výživu maloletého 9 300 eur (31 mesiacov x 300,- eur), avšak zaplatil už 3 962,50 eura, preto mu zostáva zaplatiť 5 337,50 eura. U maloletej U. I. za uvedené obdobie by mal na výživnom zaplatiť sumu 7 750 eur (31 mesiacov x 250 eur), zaplatil už 3 962,50 eura, preto mu zostáva zaplatiť 3 787,50 eura. U oboch detí súd prvej inštancie povolil otcovi splácať nedoplatok na výživnom u maloletého H.a po 200 eur mesačne a u maloletej U. I. po 150 eur mesačne.

1.6.V časti styku otca s maloletými deťmi, ktorý je t.č. už právoplatne upravený na čas po rozvode manželstva vyššie uvedenými rozsudkami, už súd prvej inštancie s poukazom na skutočnosť, že toto konanie je konaním iba do rozvodu manželstva, sa nezaoberal.

1.7.O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku (zákon číslo 161/2015 Z.z., ďalej len „CMP“) tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal ich náhradu.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol odvolaním otec maloletých detí dôvodiac, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.1. So zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti matky súhlasí. Nesúhlasí však s výškou určeného výživného, ani so začiatkom platenia výživného od 01. 01. 2016 a tiež so splátkami zročného výživného.

2.2. Namietal, že matka podala návrh bez toho, aby ho o tom informovala, výživné v roku 2016 platil podľa svojich schopností a možností, pričom v marci a apríli bol práceneschopný a jeho príjem bol minimálny. Okrem výživného, každý mesiac prispieval na výživu detí, prevažne na H.a aj nákupom oblečenia, potrieb do školy, úhradou voľnočasových aktivít.

2.3. Vytýka súdu prvej inštancie, že v odôvodnení napadnutého rozsudku sa týmito jeho námietkami vôbec nezaoberal, z rozsudku nevyplýva, ako sa súd prvej inštancie vysporiadal s podmienkou priznania výživného aj spätne od podania návrhu. Matka v konaní nepreukázala, že by strádala počas doby desiatich mesiacov (od januára do novembra, kým podala návrh), nepreukázala, že v danom období jej výživné nepostačuje, že by bola odkázaná, pričom deti majú bežné potreby, pričom s deťmi bývala u svojich rodičov, kde náklady na bývanie v domácnosti sú mesačne 150 eur, neskôr uviedla sumu 200 až 250 eur. Deti sa nevenovali žiadnym koníčkom, s ktorými by boli vyššie náklady. Matka nepredložila doklady, ktorými by preukázala vedľajšie výdavky na deti. Matke platil výživné, ktoré plne postačovalo na zabezpečenie odôvodnených potrieb detí a navyše platil ich ďalšie potreby, čo do oblečenia alebo školských potrieb. Matka teda nemala ďalšie zvýšené výdavky na deti. Taktiež im platí životné poistenie.

V rozvodovom konaní bolo preukázané a konštatované, že matka mala ku dňu 01. 06. 2017 na účte úspory vo výške 4 070,38 eura, pričom príjem matky za rok 2016 bol vo výške 622,43 eura, z čoho je preukázané, že matka určite netrpela núdzou a teda nebol dôvod, aby jej konajúci súd priznal aj zameškané výživné späťne od 01. 01. 2016.

2.4. Ďalej súdu prvej inštancie vytyka, že v tomto konaní mal posudzovať príjmy a výdavky rodičov a odôvodnené potreby maloletých detí za obdobie od 08. 11. 2016 do rozvodu manželstva, teda do 03. 08. 2018. Ak súd prvej inštancie priznal výživné aj za obdobie späťne od podania návrhu, t.j. od 01. 01. 2016 (návrh bol podaný dňa 08. 11. 2016), mal za toto obdobie skúmať osobitne aj príjmy a výdavky rodičov v tomto období. Poukázal, že v tomto období určite nemal za rok 2016 príjem v takej výške, z akého vychádzal súd pri určení vyživovacej povinnosti po rozvode manželstva. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vôbec nevyplýva, ako sa vysporiadal s jeho výdavkami na uspokojenie životných potrieb.

2.5. Taktiež súd prvej inštancie vôbec neprihliadol na skutočnosť, že na základe rozsudku Okresného súdu Nové Zámky č.k. 6Pc/12/2016 zo dňa 10. 05. 2018 prispieva matke na výživu sumou 250 eur mesačne od 08. 11. 2016 do 03. 08. 2018, čo je v tomto období jej ďalším príjmom. Z napadnutého rozsudku nie je zrejmé, či konajúci súd do príjmu matky zahrnul aj poberanie prídavkov na obe maloleté deti v sume 47,07 eura a poberanie daňového bonusu, čo tiež zvyšuje pravidelný mesačný príjem matky.

2.6. Súd prvej inštancie sa taktiež vôbec nezaoberal jeho preukázanými výdavkami v súvislosti aj s platením výživného na maloleté deti a zročným výživným. Na maloletého H.a má platiť na čas po rozvode sumu 300 eur mesačne so zameškaným výživným 220 eur mesačne, spolu 520 eur mesačne. Na maloletú dcéru má prispievať sumou 250 eur mesačne, so zameškaným výživným v sume 180 eur mesačne, spolu 430 eur mesačne a na manželku na čas od 08. 11. 2016 do 03. 05. 2018 v sume 250 eur mesačne, so zameškaným výživným v sume 350 eur mesačne. Spolu matke platí na účet sumu 1300 eur mesačne. Sám má aj životné náklady, ktorými sa však súd prvej inštancie vôbec nezaoberal a v ktorej časti riadne nevykonával dokazovanie.

2.7. Záverom vytyka súdu prvej inštancie nedostatočné, nezrozumiteľné odôvodnenie napadnutého rozsudku. Súd sa neoprel o výsledky vlastného dokazovania, prevzal plne dokazovanie z inej právnej veci - 16P/17/2017, chýba odôvodnenie, ako zhodnotil výdavky matky, otca, ktoré výdavky a akej výške zobral do úvahy, nevyplýva z neho, v akom pomere vyhodnotil jeho vyživovaciu povinnosť a vyživovaciu povinnosť matky, keďže výživu maloletých detí majú zabezpečovať obaja rodičia. Matka je zamestnaná, má príjem, poberá rodinné prídavky, daňový bonus. Za obdobie od januára 2016 do októbra 2016 zaplatil matke detí na výživnom sumu 1 700 eur, okrem toho im platil životné poisťky spolu za toto obdobie v sume 785,92 eura, okrem toho platil oblečenie, školské potreby a ďalšie potreby v sume 385,24 eura.

2.8. Navrhuje zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie tak, že návrh matky na výživné na čas do rozvodu zamietne, resp. zruší rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vráti na ďalšie konanie.

3. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca iba konštatoval, že určenie výšky výživného súd odôvodnil rozsiahlym dokazovaním vykonaným v konaní o rozvod rodičov č.k. 16P/17/2017, vychádzajúc z výšky príjmu oboch rodičov v totožnom časovom úseku. Pri akceptovaní zásady rovnakej životnej úrovne rodičov a ich detí, ako aj skutočnosti, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov, správne súd vyhodnotil, že vzhľadom na vek detí, ich odôvodnené potreby, ako i rozdiel v príjmoch rodičov sú tieto sumy adekvátne možnostiam a schopnostiam otca. Navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

4. Matka maloletých detí v písomnom vyjadrení k odvolaniu otca poukázala na riadne vykonanie dokazovania v konaní 16P/17/2017. Poukázala na majetkové pomery otca, ktorý vlastní nehnuteľnosti, preukázané zárobkové možnosti otca a reálne zárobky počas celej doby od 01. 01. 2016 do rozvodu a na dokazovanie, ktoré bolo vykonané v podrobnom a značnom rozsahu. Navrhuje rozsudok potvrdiť.

5. Otec v písomnom vyjadrení k vyjadreniu matky opätovne poukázal na skutočnosť, že matka ani vo svojom vyjadrení neuviedla dôvody, prečo žiada výživné späťne od 01. 01. 2016, čo neriešil ani súd prvej inštancie v tomto konaní a ani v konaní 16P/17/2017. Výživné na maloleté dieťa možno priznať späťne len vtedy, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Matka teda mala preukazovať v konaní, že existovali dôvody osobitného zreteľa pre priznanie výživného späťne, čo matka neurobila a nevyjadrila sa k tomu. Nepreukázala, že by žiadala vyššie výživné, než ktoré jej platil, nepreukázala, že v danom čase deti potrebovali vyššie výživné. Opätovne poukázal na jeho príjem, ktorý bol v roku 2016 nižší, než v roku 2017a 2018, pričom v roku 2016 bol aj práceneschopný.

6. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 zákona číslo 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou stranou, v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359 CSP, § 362 ods.1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, neviazaný dôvodmi odvolania (§ 66 zákona číslo 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „CMP“), neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods.1 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca dieťaťa v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, a to v časti určenia výživného, jeho výšky a začiatku platenia, je dôvodné. Súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci a nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nie je možné napraviť odvolacím súdom, z ktorého dôvodu odvolací súd podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. Konanie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých je upravené v Civilnom mimosporovom poriadku zákonom č. 161/2015 Z.z., účinnom od 01. 07. 2015 (ďalej len „CMP“).

Podľa ustanovenia § 395 ods. 1 CMP, ak ustanovenie § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutie jeho účinnosti.

Podľa § 2 ods. 1 CMP na konanie podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Predmetom konania v danej veci je návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva.

8.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zveril maloleté deti H.a a U. Dóru do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazal prispievať na ich výživu sumou 300 eur na mal. H.a a sumou 250 eur na mal. U. I. od 01. 01. 2016 a zároveň zaviazal otca aj na platenie zročného výživného spolu s bežným výživným.

8.2. S rozsudkom súdu prvej inštancie sa nestotožnil otec maloletých detí, ktorý ho napadol odvolaním a to v časti určenej výšky výživného, začiatku platenia výživného a v časti zročného výživného. Namietal, že súd prvej inštancie vôbec nezohľadnil základné skutočnosti pri rozhodovaní o výživnom, nezohľadnil jeho príjem v roku 2016, ktorý bol podstatne nižší ako v nasledujúcich rokoch, nezohľadnil skutočnosť, že matke prispieval na jej výživu sumou 250 eur mesačne, nezohľadnil jeho výdavky na živobytie, ako aj výdavky, ktoré mal s maloletými deťmi mimo vyživovacej povinnosti.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. Otec maloletých detí namieta v podanom odvolaní nedostatočné odôvodnenie, nezrozumiteľnosť odôvodnenia napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa preto pred preskúmaním napadnutého rozsudku vo veci samej, zaoberal týmto dôvodom odvolania, skúmal, či rozsudok súdu prvej inštancie je preskúmateľný, dostatočne, jasne a zrozumiteľne odôvodnený.

10.1. Po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo, ako aj odvolania otca maloletých detí, dospel k jednoznačnému záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie nie je dostatočným spôsobom, tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 220 CSP odôvodnený a pre nedostatok dôvodov je nepreskúmateľný a arbitrárny.

10.2. Odvolací súd v súvislosti s nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku poukazuje na stálu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v danom prípade konkrétne na rozhodnutie sp.zn. 3Cdo 118/2016, v ktorom dovolací súd uviedol, že: „nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“), nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ OSP“. Obdobne argumentoval ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 a tiež v uznesení z 26. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 364/2015. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ OSP. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ OSP“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016.

10.3. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že v danej veci je dôvodné uplatnenie druhej vety tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri H. proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Z. proti Rusku, rozsudok z roku 2003).“

10.4. Uvedené stanovisko sa vzťahuje aj vady konania pred súdom prvej inštancie, na ktoré odvolací súd musí prihliadať aj bez návrhu. Civilný sporový poriadok, upravuje odvolací dôvod, odňatie možnosti konať pred súdom v ustanovení § 365 ods.1 písm. b/ CSP, a po jeho zistení umožňuje odvolaciemu súdu podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP napadnuté rozhodnutie zrušiť. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku v danej veci však zistil žalobcom namietanú vadu konania, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie neobsahovalo náležitosti § 220 ods. 2 CSP, neobsahovalo riadne dôvody a úvahy, na základe ktorých v danej veci rozhodol.

10.5. Súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku vôbec nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami a námietkami otca maloletých detí v napadnutom rozsudku. Predovšetkým vôbec nezdôvodnil, prečo priznal výživné na maloleté deti od 01. 01. 2016, keď matka podala návrh dňa 08. 11. 2016. Ďalej vôbec nezdôvodnil aké príjmy, výdavky rodičov detí zohľadnil pri určení výšky výživného. Súd prvej inštancie bez ďalšieho dokazovania prevzal iba dokazovanie z rozvodového konania bez toho, aby skúmal, či od novembra 2016 (resp. od 01. 01. 2016), do rozvodu manželstva neboli u rodičov iné podmienky týkajúce sa tak príjmových, ako aj výdavkových pomerov. Nehovoriac o tom, že súd prvej inštancie vôbec neskúmal iné majetkové pomery účastníkov konania. Tým, že súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne nezdôvodnil, je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Zdôvodniť určenú výšku výživného iba s poukazom na odôvodnenie zásady rovnakej životnej úrovne bez toho, aby súd prvej inštancie sa riadne vypořiadal tak s príjmovou, ako aj výdavkovou zložkou oboch rodičov a ostatnými majetkovými pomermi, ako aj opodstatnenými potrebami maloletých detí, je absolútne nepostačujúce.

11. Zákonná povinnosť rodičov plniť vyživovaciu povinnosť deťom vzniká narodením a trvá do času, kým dieťa nie je schopné sa samo živiť a uspokojovať svoje odôvodnené potreby. Odôvodnené potreby dieťaťa sú bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi rodičov. Ak sú reálne možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov väčšie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, vrátane tvorby úspor, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú rozhodujúce reálne

zárobkové možnosti a schopnosti rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, úrovňou vzdelania, pracovnými skúsenosťami a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru.

11.1. V zmysle § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri určovaní výšky výživného prihliada na jednej strane na odôvodnené potreby oprávneného a na druhej strane na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Pre náležité zhodnotenie schopností, možností a majetkových pomerov na strane povinného, resp. povinných (obaja rodičia majú vyživovaciu povinnosť k maloletým deťom) je potrebné zistiť predovšetkým okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať oprávnenému výživné, faktické príjmy oboch rodičov, ktoré dosahujú v čase súdneho konania, resp. ich potencionálne príjmy, majetkové pomery rodičov vo všeobecnosti (každého osobitne), s prihliadnutím na jeho životný štandard, počet, druh, výšku a dôvodnosť iných vyživovacích povinností každého povinného a tiež ich zárobkové možnosti podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania. Obe kritériá uvedené v § 75 Zákona o rodine, t.j. odôvodnené potreby oprávneného a schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného veľmi úzko súvisia a vzájomne sa podmieňujú. Odôvodnené potreby dieťaťa do značnej miery závisia od schopností a možností rodičov, pričom pri určení výživného sa vychádza zo zásady, že životná úroveň dieťaťa sa má prispôbiť životnej úrovni ostatných členov rodiny. Preto, ak rodičia majú vďaka svojim schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomeroch vyšší štandard, premietne sa to aj do odôvodnených potrieb detí. Schopnosti a možnosti rodičov posudzuje súd najmä z hľadiska toho, aký zárobok alebo iný príjem môže rodič dosiahnuť.

11.2. Súd prvej inštancie určil výživné od 01. 01. 2016. Odhliadnuc od skutočnosti, že žiadnym spôsobom nezdôvodnil tento začiatok platenia výživného, keď matka podala návrh na úpravu rodičovských práv a povinností až dňa 08. 11. 2016, odvolací súd iba poukazuje na ustanovenie § 77 Zákona o rodine, podľa ktorého síce možno výživné pre maloleté dieťa priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne, ktoré sa počítajú odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa. Súd je pri určovaní výživného za minulé obdobie povinný skúmať konkrétne schopnosti, možnosti, zárobkové pomery povinného, potreby dieťaťa, musí prihliadnuť na už poskytnuté plnenia, poskytovanie bývania, osobnej starostlivosti a hodnotí aj ďalšie zákonné kritériá a musí posudzovať skutočný stav, aký existoval v minulosti. Zároveň musí skúmať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, s ktorých existenciou sa súd musí vysporiadať v odôvodnení rozhodnutia. Tieto dôvody hodné osobitného zreteľa musí uviesť účastník konania, ktorý žiada určiť výživné a ktorý je oprávnený z poberania výživného. Musí však ísť o dôvod, ktorý je osobitným, nie bežným. Relevantným dôvodom by mohol byť napr. zdravotný stav oprávnenej osoby, ktorý jej zabránil včas uplatniť nárok, konanie, ktoré má znaky trestného činu spočívajúce v bránení uplatnenia nároku na výživné (vyhrážky, násilie).

11.3. Súd prvej inštancie v danej veci ďalej vôbec pri určení výšky výživného do rozvodu manželstva jednak nezistil a jednak nezohľadnil skutočný stav za obdobie do rozvodu manželstva. Aj v tomto období musí súd zistiť skutočný stav veci a nie iba odkázať na dokazovanie vykonané v rozvodovom konaní. Otec detí namieta, že deťom, najmä mal. H.ovi poskytoval v tomto období do rozvodu manželstva okrem finančných prostriedkov, ktoré zasielal matke, aj naturálne plnenie v podobne oblečenia, výdavkov na voľnočasové aktivity, školských potrieb a pod. Týmto sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal.

11.4. Súd prvej inštancie absolútne odignoroval skutočnosť, že rozsudkom súdu zo dňa 10. 05. 2018 sp.zn. 6Pc/12/2016 bol otec detí zaviazaný prispievať matke na výživné za obdobie od 08. 11. 2016 do 03. 08. 2018 sumou 250 eur mesačne, pričom zročné výživné mal platiť v sume 350 eur spolu s bežným výživným. Tým sa nepochybne zvýšil príjem matky, keďže išlo o výživné na manželku do rozvodu manželstva.

11.5. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku neuviedol z akých príjmov rodičov vychádzal pri určení výšky výživného za obdobie do rozvodu manželstva, neuviedol, aké výdavky rodičov zohľadnil pri určení výšky, neuviedol rozsah osobnej starostlivosti matky, ktorá nahrádza do určitej miery vyživovaciu povinnosť, ktoré skutočnosti sú podstatné pri určení výšky výživného.

12. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd, keďže súd prvej inštancie jednak nedostatočným spôsobom zdôvodnil svoje rozhodnutie (aj keď iba samotné nedostatočné odôvodnenie nie je dôvodom na zrušenie rozhodnutia), tiež však nezistil skutočný stav veci za obdobie do rozvodu manželstva, nemohol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie riadne preskúmať, preto ho podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil. Podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

11. V ďalšom konaní sa súd prvej inštancie predovšetkým vysporiada s určením začiatku vyživovacej povinnosti, pričom v tejto súvislosti odvolací súd iba poznamenáva, že existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd uviesť oprávnená osoba, v danom prípade matka maloletých detí. Skutočnosť, že návrh nepodala z dôvodu, že otec podal návrh na rozvod, nie je dôvodom hodným

osobitného zreteľa. Následne sa bude zaoberať všetkými podmienkami pre určenie vyživovacej povinnosti otca voči maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva, zohľadniac tak všetky príjmy, ako aj výdavky rodičov detí, ich majetkové pomery, oprávnené a opodstatnené výdavky maloletých detí a až následne vo veci opätovne rozhodne s tým, že musí určiť aj ukončenie úpravy práv a povinností rodičov voči maloletým deťom, keďže ide o konanie do rozvodu manželstva a konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode manželstva bolo právoplatne skončené. Až po takomto vyhodnotí dôkazov súd prvej inštancie vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie riadnym spôsobom, zodpovedajúcim ustanoveniu § 220 ods. 2 CSP aj odôvodní tak, aby v prípade podaného odvolania bolo odvolacím súdom preskúmateľné.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).